

BÖLÜM 27

DAMAR CERRAHİ SONRASI POSTOPERATİF BAKIM

Esra GÜN¹

Ölüm nedenleri arasında dünya da ve ülkemizde en başta yer alan kardiyovas-küler hastalıkların tedavisinde cerrahi yöntemler önemli yer tutmaktadır. Tüm damar hastalıklarında, kanın damar içinde yeterli ve düzenli akışını etkileyen faktörler nedeniyle oksijen eksikliği artık ürünlerin birikimine bağlı doku hasarı söz konusudur. Bireyin yakınmaları daha çok periferikarteriyel kan akımının yavaşlamasına, iskemik ağrılara, venözstaz, uzun süreli vazokonstriksiyon veya obstrüksiyona bağlı olmaktadır (1).

Vasküler cerrahi sonrası tedavi/bakım izlemi yoğun bakım ünitesinde devam eden hastalarda; ağrı, kanama, enfeksiyon, inme, gastrointestinal sorunlar, akut böbrek yetmezliği, depresyon, anksiyete, deliryum ve uyku bozuklukları gibi önemli problemler görülebilmektedir. Cerrahi girişim sonrası yoğun bakım ünitesinde hastalarda görülebilecek problemlere yönelik, kişiye özgü bakımın planlanması ve uygulanması durumunda bu problemler ileri derecede engellenebilmektedir (3).

Ağrı: Ameliyat sonrası kapsamlı ağrı kontrolü, bireysel iyi bir değerlendirmeyi ve multidisipliner ekip çalışmasını gerektirmektedir. Ağrı kontrolünün kalitesi, sağlık ekibi üyelerinin bilgi, davranış, tutum ve karar verme yeteneklerine bağlıdır. Bu ekipte hemşire önemli bir konumdadır. Ağrının azaltılmasında hemşireyi diğer sağlık çalışanlarından ayıran en önemli belirleyici özellik hemşirelerin 24 saat çalışıyor olmasıdır (2).

¹ Uzm. Hemşire, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Mengücek Gazi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, esragun_24@hotmail.com,

ve bu durumun 2-3 ay kadar devam edeceği söylenmelidir. Anevrizma cerrahisinden sonra hasta 6-12 hafta ağır kaldırmamalı, itme çekme gibi greft bölgesine zarar verecek aktivitelerde bulunmaması gerekir. Cinsel aktiviteye nefes darlığı olmadan yürümeye başladığında devam edebilir (2).

Verilen bilgilerin etkin ve kalıcı olmasını sağlamak için hasta ve ailesine yazılı materyalin verilmesi ve taburculuk eğitiminin kayıt edilmesi önemlidir. Hastaneden çıktıktan sonra da devam eden ameliyat sonrası bakım, hastanın sağlığını yeniden kazanıncaya kadar sürekliliğini korumalıdır (5).

KAYNAKÇA

1. Ayhan, H. (2019). Cerrahi Hemşireliği Kavram Haritası ve Akış Şemalı. (Karadağ, M. Bulut, H. Eds.). Kalp Damar Cerrahisinde Bakım. Ankara: Ayrıntı Basımevi.
2. Küçükakça Çelik, G. (2021). Cerrahi Hemşireliğinde Temel Kavramlar ve Bakım. (Arslan, S. Ed.). Kardiyovasküler Sistemin Cerrahi Gerektiren Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Ankara: Akademisyen Kitapevi.
3. Kanan, N. (2017). *Cerrahi Hemşireliği 2*. (Akyolcu, N. Kanan, N. Aksoy, G. Eds.). Kalp Damar Sisteminin Cerrahi Hastalıkları ve Bakımı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.
4. Türkmen, E. (2015). Dahili ve Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği. (Yeşilbalkan, U.Ö., Çelik, S. Eds.). Kalp Hastalıkları. İstanbul: Nobel Akademik.
5. Dirimeşe, E. (2018). Güncel Yöntemlerle Cerrahi Hastalıklarda Bakım. (Çelik, S. Eds.). Kalp Damar Sistemi Hastalıkları. Antalya: Çukurova Nobel Tıp Kitapevi.
6. Polat, A. (2021). Periferik Arter ve Ven Hastalıkları. (Bozkurt, K. Eds.). Periferik Arter Hastalıkları. İstanbul: Baycınar Yayıncılık.
7. Özer, K.B., Ulusoy, Z.G., Kanlı, İ ve Tamam, L. (2022). Deliryum. *Çukurova Tıp Öğrenci Dergisi*. 1 (2):61-68.
8. Kaya, N. (2012). Yaşam Modeli. (Babadağ, K. Atabek, A. Aşti, T. Eds.). Hemşirelik Esasları Uygulama Rehberi. İstanbul: Medikal Yayıncılık.
9. Bayad, A. (2017). *Preoperatif Cerrahi Hastalarında Hastalık Algısı ve Anksiyete Düzeyinin Saptanması*. Uzmanlık Tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı, İzmir.
10. Kankaya, E.A., Bilik, Ö. (2018). Kalp Kapak Ameliyatları Sonrası Güncel Hemşirelik Yaklaşımları: Bakım Neden Önemli?. *Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 101-111.
11. Yanık, T. Ç., Yılmaz, S.G. (2019). Kardiyovasküler Cerrahi Sonrası Yoğun Bakımda Yaşanan Sorunlar ve Hemşirelik Bakımı. *Sağlık Bilimleri Hemşirelik Dergisi*, 1 (2), 122-127.
12. Pour, Asgar, H., Korkmaz, Demir, F. (2010). Açık Kalp Cerrahisi Sonrası Hemşirelik Bakımı. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 26 (1), 77- 86.
13. Özdemir, Z., Çelik Şenol, S. (2018). Kalp Kapak Hastalıkları Cerrahisi Ve Hemşirelik Bakımı. *Türkiye Klinikleri*, 4 (1), 26-34.
14. Kudsioglu, T., Orhan, G., Sargin, M., Acarel, M., Mete, M.T., Baştogucu, M., Yapıcı, N., Aka Aykut, S. (2014). Koroner Arter Cerrahisinde Gastrointestinal Komplikasyon Gelişmesindeki Risk Faktörleri. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 30 (3), 153-157.
15. Aksuoğlu, A., Yanmış, S., ve Deşer, S.B. (2018). Kalp ve Damar Cerrahisi Yoğun Bakım Ünitesinde Ameliyat Sonrası Hastaların Hareketlilik Düzeyleri ve Sınıflandırılması. *International Symposium On Innovative Approaches In Scientific Studie*, 30 (2), 970-972.
16. Gök, F., Hergül, F.K. (2020). Cerrahi Kliniklerde Yatan Hastaların Anksiyete ve Depresyon Düzeylerinin Belirlenmesi *Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırmalar Dergisi*, 3 (3), 195-206.